

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ
TÜRKMER

2025 / Ağustos Ayı Türk Dünyası Gündemi

turkmer.sakarya.edu.tr

Türk Devletleri Teşkilatı - Azerbaycan - Kazakistan - Özbekistan -
Kırgızistan - KKTC - Macaristan - Türkmenistan

Azerbaycan Cumhuriyeti

Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Azerbaycan ve Ermenistan Arasında Ortak Deklarasyona İmza Atıldı

9 Ağustos'ta Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, ABD Başkanı Donald Trump'ın ev sahipliğinde Beyaz Saray'da üçlü bir zirve gerçekleştirdi. Zirvenin ardından taraflar, Kafkasya'da kalıcı barışın tesisi yönünde ortak bir deklarasyona imza attı.

Bu çerçevede, her ne kadar 9 Ağustos'ta imzalanan ortak deklarasyon Zengezur Koridoru için doğrudan teknik bir anlaşma içermese de, bölgesel barış ortamının sağlanmasına yönelik önemli bir diplomatik adım atılmıştır.

Bundan böyle adı Trumpway olarak da değiştirilen koridor, ABD'nin yeni politikalarıyla bölgedeki barışı teşvik ettiği bir proje haline gelmiştir.

Ortak Deklerasyon: İlham Aliyev

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, imzalanan anlaşmayı “Kafkasya’da barışın tesis edilmesi açısından tarihi bir dönüm noktası” olarak nitelendirmiş ve bu gelişmenin yalnızca Azerbaycan ile Ermenistan için değil, tüm bölge için yeni fırsatlar doğuracağını vurgulamıştır.

Ortak Deklerasyon: Donald Trump

ABD Başkanı Donald Trump, ortak deklarasyonu, bölgesel barış açısından önemli bir adım olarak değerlendirmiş ve savunma alanında Azerbaycan'a yönelik yaptırımların kaldırılacağını açıklamıştır.

Ortak Deklerasyon: Nikol Paşinyan

Ermenistan Başbakanı Paşinyan, söz konusu anlaşmanın iki ülke arasında “tarihi bir temel” oluşturduğunu ifade etmiştir. Anlaşmayı Güney Kafkasya’da uzun süredir devam eden ihtilafların çözümüne yönelik yeni bir diplomatik sürecin başlangıcı olarak değerlendirdi.

TDT'den Washington'daki Azerbaycan-Ermenistan Anlaşmasına Destek

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) genel sekreteri Kubanıçbek Ömüraliyev 9 Ağustos'ta yaptığı açıklamada Azerbaycan ve Ermenistan arasında varılan anlaşmayı memnuniyetle karşıladığını vurguladı. TDT, Washington'da imzalanan barış bildirisini "önemli bir dönüm noktası" olarak nitelendirdi.

Cumhurbaşkanı Aliyev Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Görüştü

9 Ağustos'ta yapılan üçlü anlaşmanın ardından iki lider arasında telefon görüşmesi gerçekleştirildi. Aliyev, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a Ermenistan ile normalleşme sürecindeki rolünden dolayı teşekkür etti.

Görüşmede Türkiye ile Azerbaycan arasındaki ilişkiler ile bölgesel konular ele alındı. Görüşmenin ardından Türkiye İletişim Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada barış sürecinin devamlılığına vurgu yapıldı.

Azerbaycan Doğal Gazı, Türkiye-Suriye Boru Hattı Üzerinden Humus İline Ulaştı

10 Ağustos'ta Azerbaycan Enerji Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada Türkiye-Suriye Doğal Gaz Boru Hattı'ndan taşınan Azerbaycan doğal gazı, Suriye'nin merkezinde yer alan Humus ilindeki Cender Gaz Santrali'ne iletildiği açıklandı.

İlerleyen aşamada gaz, Cender İstasyonu'ndan başkent Şam yakınlarındaki Nasıriyye ve Teşrin termik santrallerine yönlendirilecek.

Gaz santrallerinin vanaları, Suriye Enerji Bakan Yardımcısı Gayyas Diyab ile Humus Valisi Abdurrahman el-Ama'nın katılımıyla açıldı.

Diyab, açılışın ardından gazetecilere yaptığı açıklamada, Azerbaycan'dan gelen doğal gazın bugün itibarıyla Türkiye üzerinden Cender Gaz İstasyonu'na ulaştığını kaydetti.

Günlük azami 3,4 milyon metreküp gaz taşıma kapasitesine sahip hatla şu anda günlük 1,4 milyon metreküp gaz iletildiğini aktaran Diyab, bu miktarın 250 megavat elektrik üretimine olanak sağladığını ifade etti.

Azerbaycan ile Ermenistan'ın İmzaladığı Barış Anlaşmasının Metni Açıklandı

Azerbaycan ile Ermenistan'ın Beyaz Saray'da imzaladığı "Barış ve Devletlerarası İlişkilerin Kurulmasına İlişkin Anlaşma"nın metni 11 Ağustos'ta kamuoyuyla paylaşıldı. Anlaşmaya göre:

Taraflar, eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) sınırlarının mevcut uluslararası sınırlar olduğunu teyit ederek birbirlerinin egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve siyasi bağımsızlığını tanımışlardır. Karşılıklı olarak toprak iddialarından feragat etmiş, güç kullanımı veya tehdidinden kaçınmayı, birbirlerinin iç işlerine karışmamayı ve üçüncü tarafların kendi topraklarını saldırı amacıyla kullanmasına izin vermemeyi taahhüt etmişlerdir.

Deklarasyon kapsamında iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin kurulması, sınırların belirlenmesi ve işaretlenmesi için komisyonlar aracılığıyla müzakerelerin yürütülmesi ve sınır bölgelerinde güven artırıcı önlemlerin uygulanması kararlaştırılmıştır. Taraflar ayrıca aşırılık, ayrımcılık ve terörizme karşı mücadele taahhüdünde bulunmuş, kayıp ve zorla kaybedilen kişilerin akıbetinin aydınlatılması için iş birliği sözü vermiştir.

Zengezur Koridoru 147,6 Milyar Lira Kazandıracak

Türkiye Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu 22 Ağustos'ta Zengezur Koridoru'na bağlı "Kars-Iğdır-Aralık-Dilucu" demiryolu hattı temel atma töreninde basın Mensupları ile bir araya geldi. Bakan Uraloğlu, "Zengezur Koridoru yapıldığında Türk Dünyasına, Türk Cumhuriyetlerine, Uzak Doğu'ya bağlanacak en kestirme yol olacak. 15 milyon ton yük taşıma kapasitesi ortaya koyacağız. 30 yıllık projeksiyonda toplam 147,6 milyar lira kazanç sağlayacağımızı hesaplıyoruz." dedi. Bakan Uraloğlu ayrıca Şam Havalimanı'nı yenileme ve büyütme ihalesini Türk şirketlerinin aldığını vurgulayarak benzer bir sürecin Halep'le ilgili de yürütüldüğünü de söyledi.

Kazakistan Cumhuriyeti

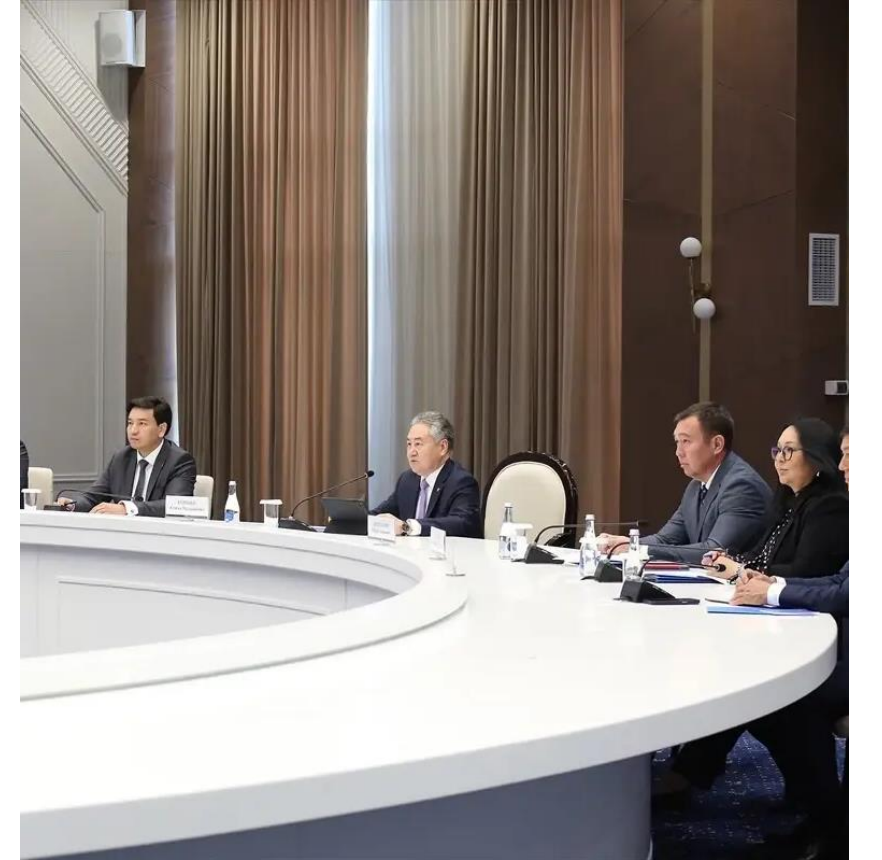
Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kazakistan Dışışleri Bakanı ile Kırgızistan Dışışleri Bakanı Bir Araya Geldi

2 Ağustos'ta Kazakistan Dışışleri Bakanı, Kazakistan Başbakan Yardımcısı ve Kırgızistan Dışışleri Bakanı, Kırgızistan Cumhurbaşkanlığı Kongre Merkezi'nde bir araya geldiler. Görüşmede ticari ve ekonomik konular başta olmak üzere birçok konu ele alındı.

Toplantıda Kırgızistan Dışışleri Bakanı, Kazakistan ile ekonomik ve kültürel iş birliğini güçlendirmek istediklerini belirtti. Kazakistan Dışışleri Bakanı ise iki ülke arasındaki ticaret hacminin arttırılmasını hedeflediklerini söyledi.

BM Genel Sekreteri Guterres'ten Kazakistan'da Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bölgesel Merkez Hamlesi

5 Ağustos'ta Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres ile Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, Almatı'da gerçekleştirdikleri görüşmeler sonucunda, Orta Asya ve Afganistan'da sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmeyi amaçlayan bölgesel bir merkez kurulmasına yönelik anlaşmaya imza attı.

Merkezin öncelikli odak noktalarından birinin Afganistan olacağı belirtilirken, Guterres ülkenin iklim şokları, insani kırılganlık, derin yoksulluk ve kitlesel göç gibi çok boyutlu sorunlarla karşı karşıya bulunduğunu ifade etti. Bu bağlamda merkezin, uluslararası ortaklarla iş birliği içerisinde ekonomik bağımsızlığı, barışı ve toplumsal onuru desteklemeyi hedeflediği vurgulandı.

Kazakistan Macaristan'a İlk Deniz Yoluyla Petrol Sevkiyatını Gerçekleştirdi

5 Ağustos'ta Kazakistan'ın devlet petrol ve gaz şirketi KazMunayGas (KMG), Macaristan'a ilk deniz yoluyla ham petrol teslimatını tamamladı. Toplam 85 bin tonluk sevkiyat, ülkenin enerji ihracat rotalarını Avrupa Birliği'ne (AB) çeşitlendirme ve genişletme çabalarında önemli bir dönüm noktası olarak değeriendirilmektedir. Bu gelişme, Kazakistan'ın Avrupa ülkeleriyle enerji bağlarını güçlendirme stratejisinin yanı sıra, Druzhba boru hattı gibi uzun süredir kullanılan geleneksel taşıma sistemlerine bağımlılığı azaltma hedefiyle de uyumlu olduğu görölmektedir.

Kazakistan'da Nükleer Güç Santrali Projesi Başladı

8 Ağustos'ta Kazakistan'ın Almatı bölgesine bağlı Ülken köyünde planlanan nükleer güç santrali (NGS) için ilk çalışmalar başlatıldı. Yürütülen mühendislik araştırmaları, uygun sahanın belirlenmesi ve tasarım belgelerinin hazırlanmasını amaçlamaktadır.

Açılışa Rusya Devlet Nükleer Enerji Kuruluşu Rosatom Genel Müdürü, Kazakistan Atom Enerjisi Ajansı Başkanı ve Almatı Valisi katıldı.

Rosatom uzmanları tarafından toprak numunesi alınarak ilk sondaj gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar kapsamında yürütülecek jeolojik, sismik, hidrolojik ve çevresel etütlerin, santralin güvenliği, verimliliği ve uluslararası standartlara uyumu için temel oluşturacağı vurgulanmıştır.

Kazakistan'da Starlink Hizmetleri Başladı: Bölgesel Dijitalleşmede Yeni Dönem

Kazakistan, 13 Ağustos itibarıyla uydu tabanlı yüksek hızlı internet hizmetlerini devreye alarak dijitalleşme sürecinde yeni bir aşamaya geçildiğini duyurdu. Bu gelişme, ülkenin bölgesel bağlantılılığı artırma, dijital ekonomiyi güçlendirme ve Orta Asya'nın dijital dönüşümünde etkin bir aktör olma hedefleriyle uyum göstermektedir.

Yeni altyapının hayata geçirilmesiyle çevrimiçi eğitime erişimde eşitlik sağlanması, küçük işletmelerin e-ticaret ve ödeme sistemleri üzerinden gelişim göstermesi, ayrıca uzak bölgelerdeki büyük işletmelerin bulut teknolojileri aracılığıyla merkez ofislerle eş düzeyde çalışma imkanı elde etmesi öngörülmektedir.

Kazakistan ve Özbekistan Arasında İş Birliği Anlaşması

18 Ağustos'ta Özbekistan Âli Meclisi Senato Başkanı Tanzila Narbayeva Astana'ya gelerek mevkidaşı Kazakistan Parlamentosu Senato Başkanı Maulen Aşimbayev ile bir araya geldi.

Aşimbayev Orta Asya'nın istikrarlı geleceği için ortak eylemlerin hayata geçirilmesine vurgu yaparak: "Ülkelerimiz arasında her düzeyde yakın siyasi temaslar mevcut, ekonomik iş birliği aktif olarak gelişmekte, kültürel ve insani bağlar güçlenmektedir." ifadelerine yer verdi.

Görüşme sonunda ise senatolar arasında 2025-2026 yılları için iş birliğinin geliştirilmesine yönelik anlaşma imzalandı.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

“Poseidon’un Gazabı” Seneryosuna Eleştiriler

31 Temmuz’da “İsrail Hayom” gazetesi, KKTC'nin İsrail için bir güvenlik sorunu haline geldiğini savundu. Gazetenin yazarı Shay Gal “Poseidon’un Gazabı” adlı KKTC’ye bir işgal seneryosu kaleme aldı.

KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, “KKTC İsrail için büyüyen tehdit” yorumlarını provokatif ve asılsız bulunduğunu belirtti. Kıbrıs’ta 1974’ten bu yana barış ve istikrarın Türkiye’nin garantörlüğü sayesinde korunduğunu söyledi. Böyle açıklamaların gereksiz tedirginlik yarattığını vurguladı. İsrail yetkililerine “daha akıllı açıklamalar yapma” çağrısında bulundu.

2 Ağustos’ta KKTC Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı Emekli Astsubaylar Derneği Başkanı Esen Ömürlü, Gal’in gazetecilik ilkelerine uymadığını ve savaş çıkırtkanlığı yaptığının altını çizdi.

Bakandan Erenköy Direnişii için Açıklama

8 Ağustos'ta KKTC Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı Erhan Arıklı, Erenköy Direnişii'nin 61'inci yıl dönümünde açıklama yaptı. Kıbrıs Türk halkının Erenköy'de verdiği mücadele ile esareti reddettiğini vurguladı.

Arıklı, mesajını “Bu onurlu mücadeleyi asla unutmama ve yaşatma kararlılığımızı yineliyoruz. Ne mutlu Türküm diyene!” sözleriyle tamamladı.

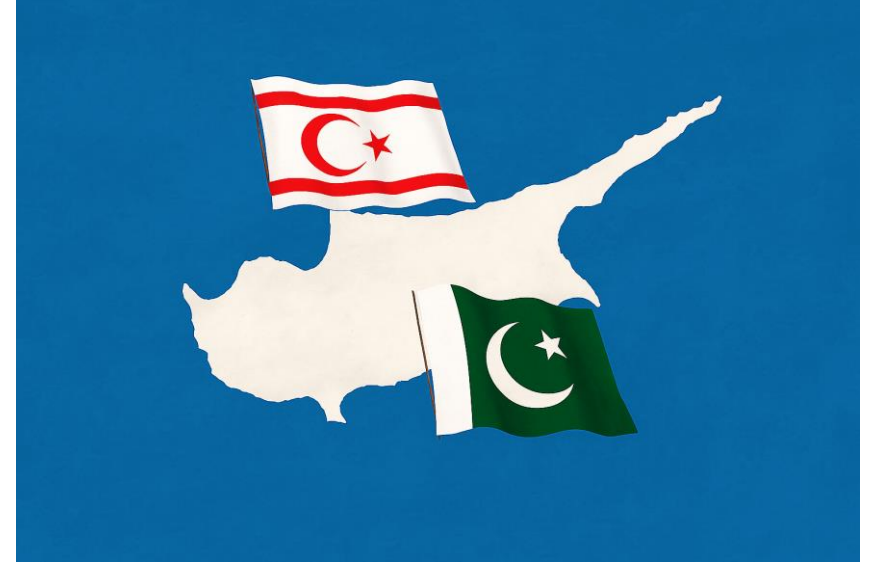
Başbakandan “Taşkent Katliamı” için Açıklama

KKTC Başbakanı Ünal Üstel, 15 Ağustos 1974 Taşkent Şehitleri’ni Anma Günü dolayısıyla bir açıklama yayınladı. “Taşkent Katliamı, insanlık vicdanında derin yaralar açan bir soykırımdır” dedi.

Katliamın arka planını ve devamında Kıbrıs Türk halkının verdiği mücadeleyi anlattı. Yazısını “İnsanlık tarihine kara bir leke olarak geçen bu tür acıların bir daha yaşanmamasını temenni ediyorum.” sözleriyle bitirdi.

Pakistan Kültür ve Dayanışma Derneği ile Toplantı

Tatar, Pakistan Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı Şhahzad Khurram ve dernek yönetim kurulunu kabul etti. Tatar, Pakistan'ın hem Türkiye Cumhuriyeti, hem de kendileri için önemli bir ülke olduğunu belirtti. Ayrıca Pakistanlıların hem ülkeye kolayca uyum sağlamalarına hem de her iki toplum arasındaki bağların güçlenmesine katkı koyduğuna dikkat çekti.

Kırgız Cumhuriyeti

Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kırgızistan, BM Konferansında Önemli Rol Oynadı

7 Ağustos tarihinde, Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Edil Baysalov, Türkmenistan'da düzenlenen Üçüncü BM Denize Kıyısı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler Konferansı'nda (LLDCs) aktif bir rol üstlendi. Bakanlar Kurulu Basın Servisi'nin bildirdiğine göre, Baysalov konferans başkan yardımcısı sıfatıyla genel konuşma oturumuna başkanlık etti ve BM Kuzey-Güney Programı Bakanlar paneli toplantısında bir konuşma yaptı.

Baysalov, "Denize Açığı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler için Refahın İtici Güçleri Olarak Yapısal Dönüşüm, Çeşitlendirme ve Bilim, Teknoloji ve İnovasyon" başlıklı tematik yuvarlak masa toplantısında bir konuşma yaptı ve Sivil Forum kapsamında dijital ekonomi ve inovasyon konulu bir oturumu yönetti.

Kırgızistan ve Orta Asya Investment Holding Arasında Enerji Anlaşması İmzalandı

11 Ağustos tarihinde, İhlas Holding'in stratejik iştiraki Orta Asya Investment Holding ve Kırgızistan Enerji Bakanlığı, toplam 10 milyar dolarlık enerji yatırımları için nihai anlaşma imzaladı.

Bu anlaşma, projelere 20 yıllık işletme hakkı ve üretilecek elektriğin devlet alım garantisi sağladı. Kırgızistan Enerji Bakanı Taalaybek İbraev ve Orta Asya Investment Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Mücahid Ören, 2.217 MW kurulu güce sahip Kazarman (912 MW) ve Kökömeren (1.305 MW) hidroelektrik santrallerinin yapımını kapsayan sözleşmelere imza attı.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev, Kırgızistan'ı Ziyaret Etti

22 Ağustos tarihli habere göre, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, 21-22 Ağustos tarihlerinde Kırgızistan'a resmi bir ziyarette bulundu. Ziyaretin ilk gününde, Manas Uluslararası Havalimanı'nda Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadıı Caparov tarafından resmi törenle karşılandı.

İki lider, 22 Ağustos'ta gerçekleştirdikleri kapsamlı görüşmede, ikili ilişkilerin ve iş birliğinin geliştirilmesine yönelik konuları ele aldı. Görüşmede Sadıı Caparov, iki halkın köklü tarihine vurgu yaparken Kasım-Comart Tokayev ise ziyaretin dostane ilişkileri daha da ileri taşıyacağına olan inancını dile getirdi. Tokayev, Kazak ve Kırgız halklarının kardeşliğine ve stratejik ortaklığa dayalı ilişkilerin dinamik gelişimine dikkat çekti.

Görüşmenin sonunda, iki lider karşılıklı çıkarlara dayalı stratejik ortaklık ve ittifak ilişkilerini derinleştirme kararlılığını teyit etti. Ziyaretin bir parçası olarak Cumhurbaşkanı Tokayev, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Caparov'a, iki ülke arasındaki derin bağların ve karşılıklı tanınmanın bir sembolü olarak **Kazakistan Devlet Nişanı "Altın Kıran"**ı takdim etti.

Kırgız-Alman İş Forumu Çolpan-Ata'da Gerçekleştirildi

26 Ağustos tarihinde, Isık Göl bölgesinin olpan-Ata şehrinde, Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı ve Cumhurbaşkanlığı İdaresi Başkanı Adılbek Kasımaliev'in katılımıyla "Kırgızistan'da Alman Ekonomisi Günü" başlıklı Kırgız-Alman İş Forumu ve Kırgız-Alman İş Konseyi'nin IV. Toplantısı dzenlendi.Forumda, "Geçiş Döneminde İhracat Potansiyeli ve Lojistik: Orta Koridorun Fırsatları" ve "Kırgız-Alman Ekonomik İş Birliği için Enerji Projeleri" konularında panel oturumları gerçekleştirildi.

Etkinlik kapsamında, iş bağlantılarını güçlendirmek amacıyla firmalar arası (B2B) ve firmalar ile hkmetler arası (B2G) toplantılar yapıldı. Kırgızistan-Almanya İş Konseyi IV. Toplantısı'nda ise iki ülke arasındaki ticaret, ekonomik ve yatırım iş birliğinin geliştirilmesine yönelik konular ele alındı.

Kırgızistan, Bağımsızlık Günü'nü Celal-Abad'da Kutladı

Kırgızistan, bağımsızlığının 34. yıl dönümünü, 2025 Türk Dünyası Turizm Başkenti ilan edilen Celal-Abad şehrinde düzenlenen görkemli etkinliklerle kutladı. Tören, 31 Ağustos tarihinde Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un katılımıyla gerçekleşti.

Ülkenin ekonomik gelişimine de değinen Caparov, geçen yıl Kara-Kırgız Özerk Bölgesi'nin kuruluşunun 100. yılı dolayısıyla yüzlerce üretim tesisinin faaliyete geçtiğini hatırlattı. Bağımsızlık Günü'ne özel olarak 100 sosyal ve 60'tan fazla üretim tesisinin hizmete açıldığını bildirdi. Ayrıca, bu yılın ilk yedi ayında gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 11,5 artışla 865 milyar 2 milyon som'a ulaştığını açıkladı. Caparov, halkın devlet kurumlarına olan güveninin arttığını ve uluslararası alanda Kırgızistan'ın itibarının güçlendiğini de sözlerine ekledi. Celal-Abad'daki kutlamalar, yerel ve yabancı sanatçıların konserleriyle sona erdi.

Macar Cumhuriyeti

Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Belediye Başkanı Onur Yürüyüşü Nedeniyle Sorgulandı

2 Ağustos tarihinde Budapeşte Belediye Başkanı Gergely Karácsony Budepeşte’de kanunsuz düzenlenen onur yürüyüşü ile bağlantı iddiasıyla şüpheli olarak sorgulandı.

Sorgu sürecini Ulusal Soruşturma Bürosu yürüttü. Büro gazetecilere, Karácsony’nin yasaklanan bir etkinliği düzenleyerek ve insanları buna katılmaya teşvik ederek toplanma hakkı yasasını ihlal ettiği için sorgulandığı belirtti.

Karacsony, metropol belediye meclisinin toplanmalar hakkında herhangi bir kuralının olmadığını ve davanın asılsız olduğunu söyledi.

Orban , Milorad Dodik'e Verilen Kararı Kabul Etmeyeceğini Söyledi

3 Ağustos tarihinde Başbakan Viktor Orban Estergon'da yaptığı konuşmada Bosna Sırp Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Milorad Dodik'in görevden alınıp yargılanmasının kabul edilemez olduğunu belirtti.

Orban, Dodik'in yolsuzluk nedeniyle değil, AB' den gelen kararları uygulamadığı için yargıldığını sözlerine ekledi.

Macaristan Başbakanına Suikast Planlandı

7 Ağustos tarihinde Ulusal Soruşturma Bürosu, Orban'a suikast planı yapan bir adamın gözaltına alındığını açıkladı.

Söz konusu şahsın yurt dışında faaliyet gösteren bir tetikçilik sitesine üye olduğu belirtildi.

Yedi yıldır psikiyatrik tedavi gören şüpheli için mahkeme tarafından 30 gün boyunca akıl hastanesinde tutuklu kalmasına karar verildi.

Macar Tarım Şirketi Kazakistan'da İş Birliği Yaptı

7 Ağustos tarihinde Macar tarım şirketi UBM, Kazakistan'da premiks (hayvanlar için takviye gıda) tesisi için Kazak şirketi ile anlaşmaya vardı.

50 milyon euro yatırım yapan şirket tesisin yanında laboratuvar ve eğitim merkezi inşa etmeyi planladıklarını belirtti.

Transkarpatya’da Macarca Dil Kursları Açılacak

12 Ağustos tarihinde Ulusal Politika Devlet Sekreteri Lörinc Nacsa Ukrayna’da Macar nüfus yoğunluğunun bulunduğu Transkarpatya’ya yönelik yeni bir politika açıkladı.

Macarca ve Ukraynaca konuşan nüfusun arasında etkili iletişimi kolaylaştırma amacıyla Transkarpatya'da dil kurslarının başlatılacağını belirtti.

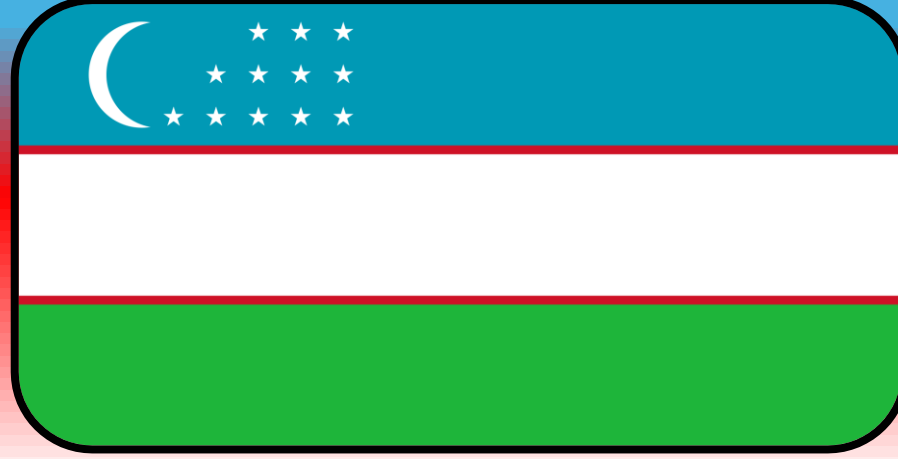

Ukrayna Druzhba Boru Hattına Saldırdı

19 Ağustos'ta Ukrayna'nın Druzhba petrol boru hattına yönelik bir drone saldırısı gerçekleşti. Macaristan Dışışleri Bakanı Péter Szijjártó, saldırının Macaristan ve Slovakya'ya giden enerji akışını kesintiye uğratarak iki ülkenin de enerji güvenliğini tehlikeye attığını söyledi. Aynı zamanda saldırının Macaristan'ı dolaylı biçimde çatışmaya çekme girişimi olduğunu ifade etti.

Ukrayna tarafı ise Rusya'nın kritik pompa istasyonlarını hedef aldığını doğruladı. Saldırının ardından Druzhba hattındaki akışın geçici olarak durdurulduğu belirtildi.

Özbekistan Cumhuriyeti

Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Mirziyoyev'den Küresel Erişim Vurgusu

5 Ağustos'ta Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, Türkmenistan'ın Awaz turizm bölgesinde düzenlenen 3. Birleşmiş Milletler (BM) Denize Kıyısı Olmayan Ülkelerin Konferansında (LLDC) konuştu.

Özbekistan'ın denize erişiminin ancak birkaç ülke üzerinden mümkün olabileceğini ifade eden Mirziyoyev, denize kıyısı olmayan ülkelerin dünya ekonomisine eşit şartlarda katılabilmesini de vurguladı. Bu kapsamda altyapı sistemlerinin modernizasyonu, transit sorunlarını ortadan kaldırmak için iş birliklerinin güçlendirilmesi ve küresel eşitliğin önemli bir unsuru olan ülkelerin kalkınma hakkının sağlanması gerektiğini açıkladı.

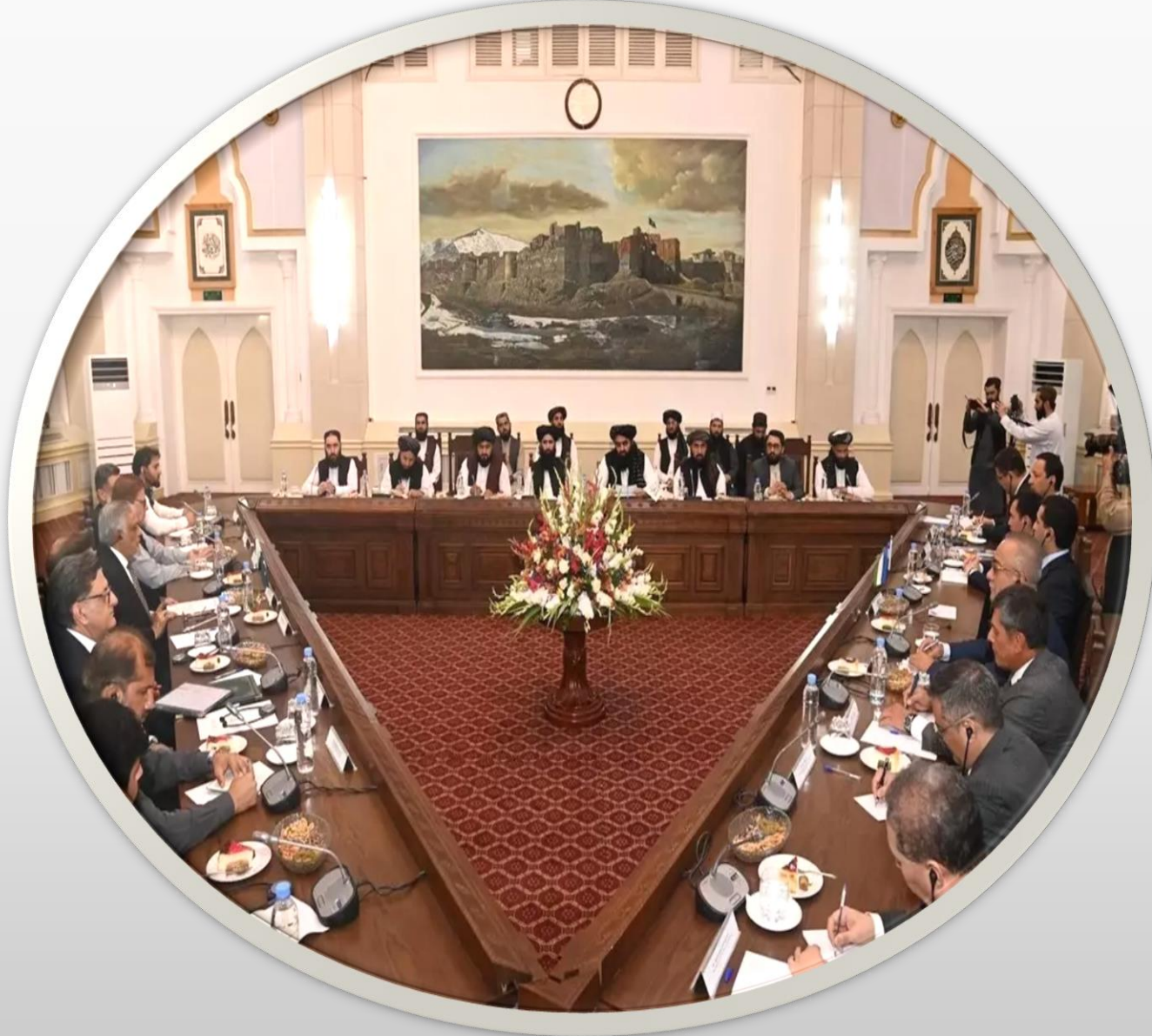

Özbekistan Trans-Afgan Demiryolu ile Denize Ulaşımı Arttırıyor

7 Ağustos'ta Özbekistan, Trans-Afgan demir yolu ile yük taşımacılığını arttırmayı ve maliyetleri düşürmeyi hedeflediğini açıkladı. Bu amaçla son dönemde denize en kısa yoldan erişim sağlamak için komşusu Afganistan ve Pakistan üzerinden limanlara ulaşma çalışmalarına hız veren Özbekistan hükümeti, Şubat 2021'de Taşkent'te demiryolunun inşasıyla ilgili yol haritasını imzalamıştı.

İnşasına bu yıl başlanması planlanan projeye göre, taşımacılık süresi azaltılırken taşımacılık kapasitesinin 3 kat artması hedeflendi.

Özbekistan'ın Afganistan ile sınırındaki Tirmiz şehrinde başlayıp Afganistan'ın Naybabad, Maydanşehir ve Logar şehirlerinden geçerek Pakistan limanlarına ulaşacak demir yolunun faaliyete geçmesiyle Özbekistan'ın Pakistan üzerinden denize erişim süresinin 30 günden 5 güne düşeceği belirtildi.

Orta Asya Uzmanlar Forumu Taşkent'te Başladı

Güvenlik ve sürdürülebilir kalkınma üzerine düzenlenen 8. Orta Asya Uzmanlar Forumu, 14 Ağustos'ta Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te gerçekleşti. Orta Asya ülkeleri ile uluslararası kurum ve kuruluşlardan çok sayıda uzman ve yetkilinin katıldığı organizasyonda ayrıca ABD, Rusya, Çin, İngiltere, İsviçre, Fransa, Azerbaycan ve Avrupa Birliği (AB) ülkelerinden de araştırmacılar ve bilim insanları katılım sağladı.

Forum açılışında konuşan Özbekistan Cumhurbaşkanlığı Stratejik ve Bölgearası Araştırmalar Enstitüsü (İSMİ) Direktörü Eldar Aripov, son yıllarda Orta Asya ülkelerinin bölgesel yaklaşma ve birliktelik yolunda önemli yol katettiğini, istikrar, güvenlik ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlayan sürdürülebilir ve benzersiz devletler arası iş birliği modelinin oluştuğunu açıkladı.

Özbekistan Cumhurbaşkanı Pakistan Heyetini Kabul Etti

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, 19 Ağustos'ta Pakistan İslam Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanı General Sahir Shamshad Mirza başkanlığındaki heyeti kabul etti.

Görüşmede, çeşitli düzeylerde karşılıklı iş birliği ve ortaklıkların geliştirilmesi konusunda mutabakat sağlandı. Bu yılın başından itibaren mal sevkiyatı %23, yük taşımacılığı ise %50 arttığı, Karaçi ve Lahor şehirlerinde ticaret merkezleri açıldığı belirtildi. Ayrıca askeri-teknik alanlarda, güvenlik ve emniyetle ilgili sorunlar ve tehlikelerle mücadele konusunda pratik iş birliği konuları ele alındı.

Trans-Afgan demiryolu hattının yapımının planlandığı üç aşamalı projenin bir an önce hayata geçirilmesi için gerekli önlemlerin alınması kararlaştırıldı.

Avaza'da Üçlü Zirve: Azerbaycan, Özbekistan ve Türkmenistan Arasında İş Birliği

22 Ağustos'ta Türkmenistan Halk Konseyi Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov'un daveti üzerine Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev Türkmenistan'ın milli turistik bölgesi olan Avaza'da bir araya geldi.

Liderler ortak bildiri yayımlayarak ticaret, ekonomi, yatırım, lojistik, sivil havacılık ve kültürel alanlarda iş birliğini öngören mutabakat zaptı imzaladı. Zirvede, orta koridorun potansiyelinin kullanılarak taşımacılığın artırılması Türkistan bölgesini Hazar üzerinden Türkiye'ye ve Avrupa'ya bağlayacak transit koridorun koordinasyonu için bir çalışma gurubu kurulması kararlaştırıldı.

Zirvenin ardından imzalanan ortak bildiride, üç ülke arasında stratejik iş birliğinin devamı için yol haritası belirlendi.

Ürdün Kralı II. Abdullah Özbekistanı Ziyaret Etti

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in daveti üzerine 25 Ağustos tarihinde Ürdün kralı II Abdullah Özbekistan'ı ziyaret etti. Ziyaret sırasında toplamda 15 adet ikili anlaşma imzalandı.

Anlaşmalarda havacılık, karşılıklı vizelerin kaldırılması, eğitim, ticaret, yatırım, ulaştırma ve lojistik, gibi önemli konular yer alıyor.

Washington, 1 Eylül Gününü Amerika Birleşik Devletleri'nde “Özbekistanın Bağımsızlık Günü” Olarak İlan Etti.

23 Ağustos'ta yayınlanan habere göre, Washington Belediye Başkanı Muriel Bowser, Özbekistan'ın bağımsızlığının 34. yıldönümü onuruna 1 Eylül'ü ABD'nin başkentinde resmi olarak “Özbekistan Bağımsızlık Günü” ilan etti. Kabul edilen bildirmede belirtildiği gibi, Amerika Birleşik Devletleri Özbekistan'ın egemenliğini tanıyan ilk ülkelerden biriydi.

Muriel'e göre, 1 Eylül'ün Washington'da Özbekistan Bağımsızlık Günü olarak ilan edilmesi sadece sembolik bir anlam taşımakla kalmayıp, iki ülke halkları arasındaki ilişkilerin güçlenmesini de yansıtmaktadır. Belgede belirtildiği gibi, son yıllarda Özbekistan ve ABD arasındaki ilişkiler stratejik ortaklık düzeyine ulaşmış ve siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda yeni iş birliği fırsatları yaratmıştır.

Özbekistan–Japonya Stratejik Ortaklığı Güçleniyor

27 Ağustos'ta Japonya Dışişleri Bakanı İvaya Takeshi, Taşkent'te Özbekistan Dışişleri Bakanı ve Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ile görüştü. Görüşmelerde, iki ülke arasında stratejik ortaklığın güçlendirilmesi, siyasi diyalogun derinleştirilmesi ve ticari-ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi ele alındı.

Japon şirketlerinin katılımıyla büyük yatırım projeleri hayata geçirilirken, kültürel ve akademik işbirliğinin de genişletileceği belirtildi. Ayrıca, yaklaşan “Orta Asya + Japonya” zirvesi ve bölgesel konular masaya yatırıldı.

Türkmenistan Cumhuriyeti

Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

BM'nin "Denize Kıyısı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler"

3. Toplantısı Türkmenistan'da Gerçekleşti

4 Ağustos'ta Türkmenistan'ın Avaza Ulusal Turizm Bölgesi'nde, Birleşmiş Milletler (BM) Denize Kıyısı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler Konferansı çerçevesinde bir Parlamento Forumu düzenlendi. Forum, Türkmenistan Parlamentosu ve BM kurumları ile Parlamentolararası Birlik iş birliğiyle gerçekleştirildi.

Forumun amacı, Viyana Eylem Programı ve Awaza Eylem Programı'nın uygulanmasına dair deneyimleri paylaşmak, parlamenterlerin yeni eylem planlarını desteklemesi için fırsatlar oluşturmak ve denize kıyısı olmayan ülkelerin yasama süreçlerine bu önceliklerin dâhil edilmesini sağlamak olarak belirlendi. Ayrıca ulaşım altyapısının geliştirilmesi, bölgesel iş birliği ve ekonomik istikrarın artırılması gibi konularda parlamentoların rolüne dikkat çekildi.

Etkinliğe, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkelerin devlet ve parlamento başkanları ile uluslararası örgüt temsilcileri katıldı. Forum, bu ülkelerin karşılaştıkları coğrafi zorlukların aşılması için parlamentolar arası iş birliğini güçlendirmeyi hedefledi.

Türkmenistan-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu Türkiye Tarafı Başkanı ile Bir Görüşme Gerçekleştirildi

6 Ağustos tarihindeki habere göre; Birleşmiş Milletler Karayla Çevrili Gelişmekte Olan Ülkeler Konferansı kapsamındaki görüşme, Avaza Milli Turizm Bölgesi'nde Türkmenistan Parlamentosu Başkanı ile gerçekleştirildi.

Görüşmede; iki ülke parlamentoları arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi için dostluk gruplarının çalışmalarının güçlendirilmesi, komisyonlar ile genç ve kadın milletvekilleri arasında ilişkilerin yoğunlaştırılması, düzenli toplantı ve konferansların önemine değinildi.

"Hazar Denizi - Dostluk ve Barış Denizi" Başlıklı Konferans Düzenlendi

11–12 Ağustos tarihinde “Avaza” Millî Turizm Bölgesi’nde Hazar Günü etkinlikleri gerçekleşti.

Etkinlikte “Hazar Denizi – Dostluk ve Barış Denizi” konferansında, Türkmenistan’ın çevre koruma ve sürdürülebilir kalkınma alanındaki girişimleri vurgulandı.

Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Avrupa Birliği (AB) temsilcileri ve uluslararası uzmanların katıldığı etkinlikte, Hazar’ın flora-faunasının korunması, ekolojik normlara uyulması ve iş birliğinin güçlendirilmesi konuları öne çıktı.

Su Yönetimi Komitesi 90. Yıl Toplantısını Gerçekleştirdi

19 Ağustos tarihindeki habere göre; Su Yönetimi Devletlerarası Koordinasyon Komitesi'nin 90. yıl dönümü toplantısı Kazakistan'ın Borovoye kentinde yapıldı. Türkmenistan Su Yönetimi Devlet Komitesi Başkanı Dovletmurad Genjiyev toplantıya çevrimiçi olarak katıldı.

Toplantıya ayrıca Kazakistan, Tacikistan, Özbekistan ve Kırgızistan'dan su ve enerji yönetimi alanındaki heyetler katılım gösterdi. Gündemde Amu Derya ve Siri Derya nehirlerinin havza yönetimi, Aral Denizi'ni Kurtarma Fonu zirvelerinde alınan kararların uygulanması, fonun örgütsel ve hukuki yapısının güçlendirilmesi gibi konular yer aldı.

Taraflar görüşmelerin ardından kararlar alarak protokol imzaladı. Protokole göre, Su Yönetimi Devletlerarası Koordinasyon Komitesi'nin 91. toplantısı Türkmenistan'da yapılacak. Komite, Aral Denizi'ni Kurtarma Fonu kapsamında bölgesel su tahsisi ve sürdürülebilir kalkınma konularında çalışmalarını sürdürüyor.

Türkmenistan Dışışleri Bakanı ile Amerika Birleşik Devletleri Dışışleri Bakanı'nın Görüşmesi

20 Ağustos tarihinde Washington'da Türkmenistan Dışışleri Bakanı Raşid Meredov ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Dışışleri Bakanı Marco Rubio bir araya geldi. Görüşmede iki ülke arasındaki ikili iş birliği ve uluslararası konular ele alındı.

Taraflar, siyasi-diplomatik etkileşimin güçlendirilmesi, uluslararası kuruluşlardaki ortak faaliyetler ve dış politika kurumları arasındaki düzenli temasların önemini vurguladı. Yıllık ikili istişareler, bu ilişkilerin en etkili biçimlerinden biri olarak öne çıktı. Ekonomik iş birliğine özel önem verilirken, yatırım ve teknoloji alanlarında Türkmenistan-Amerikan İş Konseyi'nin rolü de vurgulandı.

Görüşmede eğitim, bilim, kültür ve diğer toplumsal alanlarda ortak faaliyetlerin artırılması ve Türkmenistan-Amerikan ilişkilerinin canlandırılması amacıyla düzenli temasların sürdürülmesi konusunda mutabakata varıldı.

Türkmenistan, Özbekistan ve Azerbaycan İş Birliğini Derinleştiriyor

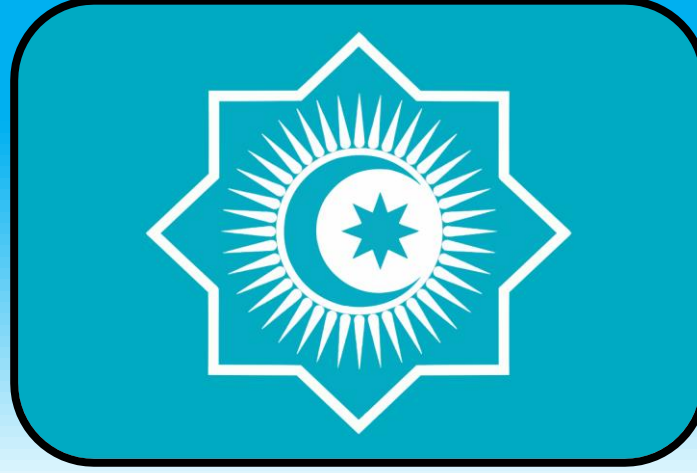
Türkmenistan, Özbekistan ve Azerbaycan, enerji, ticaret, turizm ve dış politika alanlarında iş birliğini geliştirme konusunda önemli adımlar attı. Bu kapsamda, 22 Ağustos'ta Avaza Milli Turizm Bölgesi'nde, Türkmen Halkı Ulusal Lideri ve Halk Konseyi Başkanı Kurbankulu Berdimuhamedov, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in katıldığı üst düzey üçlü toplantı gerçekleştirildi.

Toplantı sonrası kabul edilen Ortak Bildiri ve Ortak Açıklamalarda, üç ülke arasındaki iş birliğinin çeşitli alanlarda derinleştirilmesinin önemi vurgulandı. Enerji sektöründe etkileşimin geliştirilmesi ve bu alandaki iş birliğinin artırılması, ülkeler için stratejik bir öncelik olarak öne çıktı.

Ayrıca, hava yolculuğu, ticaret ve turizmin geliştirilmesi üzerinde anlaşmaya varıldı. Bu adımların kargo ve yolcu trafiğini artırarak ekonomik ve sosyal ilişkileri güçlendirmesi hedefleniyor.

Dış politika alanında ise, üç ülkenin günümüzün tehdit ve zorluklarına karşı ortak mücadelede iş birliğini derinleştirme kararlılığı vurgulandı.

Türk Devletleri Teşkilatı

Ağustos Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

TDT İkili Görüşmeler: Ağustos

6 Ağustos tarihinde Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev, Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı ile görüştü. Görüşmede ulaştırma, lojistik ve transit alanlarında bölgesel iş birliğinin güçlendirilmesi, e-İzin sistemi, Lojistik Merkezleri ve Yük Taşımacıları Birliği ile Kardeş Limanlar Süreci hakkında görüş alışverişinde bulundular.

20 Ağustos'ta TDT Fikri Mülkiyet Kurumları Başkanları Birinci Toplantısı çerçevesinde Ömüraliyev, Kırgızistan Yükseköğretim ve İnovasyon Bakanı Baktiir Orozov ile görüştü. Görüşmede fikri mülkiyet, bilim, teknoloji ve inovasyon alanlarında iş birliğinin geliştirilmesine yönelik beklentiler ele alındı.

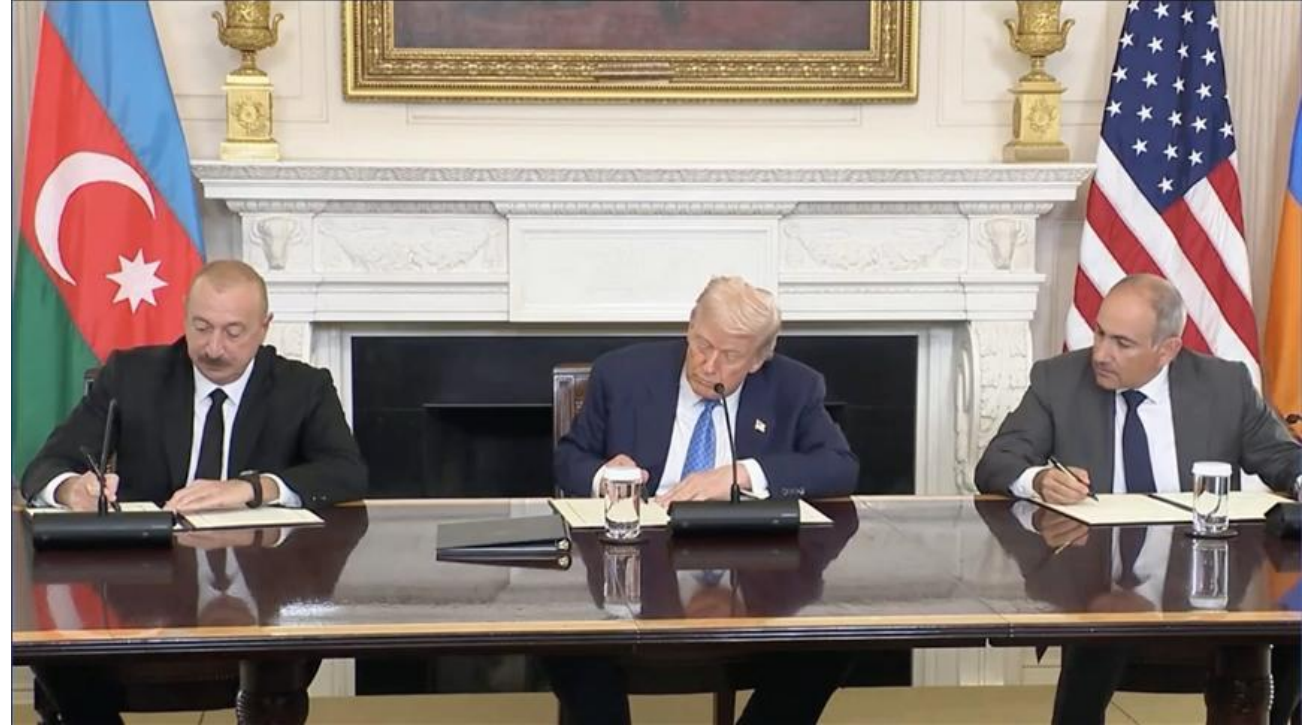
23 Ağustos tarihinde Ömüraliyev, Bişkek'te Kırgız Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Ceenbek Kulubayev ile görüşme gerçekleştirdi. Kırgızistan'ın TDT Dönem Başkanlığı çerçevesinde yürütmekte olduğu etkinlikler ve girişimlerin uygulanmasına ilişkin kaydedilen gelişmeler ele alındı.

Azerbaycan-Ermenistan Barış Sürecinde TDT'nin Rolü

9 Ağustos'ta TDT Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev, Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ile Ermenistan Cumhuriyeti Başbakanı tarafından imzalanan Ortak Bildiriyi ve Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'nın Washington D.C.'de gerçekleştirilen toplantıya ilişkin belgeyi tanık olarak imzalaması olumlu karşılandığını ifade etti.

Bu iki ülke arasındaki barışın devletlerarası ilişkilerin tesisi üzerinde uzlaşılan anlaşma metninin kabul edilmesini ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Minsk Süreci'nin ve ilgili yapıların kapatılmasına ilişkin AGİT'e yapılan ortak çağrının her iki ülkenin Dışişleri Bakanları tarafından imzalanmasını kuvvetle desteklediğini bildirdi. Atılan bu adım, bölgesel barış ve istikrarın kalıcı hale gelmesi bakımından önemli bir eşik olarak değerlendirildi.

“Almatı 2025 Türk Dünyası Gençlik Başkenti “ Açılış Töreni Gerçekleştirildi

18 Ağustos'ta yapılan törene Üye ve Gözlemci Devletlerinin heyetleri ile TDT Genel Sekreteri ve Sekretarya temsilcileri katıldı. Ömüraliyev konuşmasında, gençlerin öncülüğünde yürütülen projeleri destekleme, gençlerin günümüzde ekonomik büyümenin, kültürel etkileşimin ve siyasi dönüşümün de aktif rolleri olduklarını vurguladı. Gençlik Başkenti girişiminin eğitim, yaratıcılık ve gençler arasında birlik duygusunu pekiştirmedeki önemini dile getirdi.

TDT Genel Sekreteri, Türk Devletleri Teşkilatı 3. Türk Uzay Kaşifleri Akademisi'nin Açılışına Katıldı

25 Ağustos'ta Ömüraliyev İzmir'de ESBAŞ (Ege Serbest Bölgesi Kurucu ve İşletici A.Ş.) Uzay Kampı'nda düzenlenen TDT 3. Türk Uzay Kaşifleri Akademisi'nin açılış törenine katıldı. Ömüraliyev, Akademi'nin Türk dünyasının ortak geleceğine yapılan stratejik bir yatırım olduğunu vurguladı. Akademi'nin genç katılımcıların bilim ve uzay alanındaki gelecek kariyerlerini destekleyeceğine ve uzay alanında yürütülecek ortak projelerde aktif roller üstlenmeye hazırlayacağı yönündeki görüşünü beyan etti.

Türkiye Uzay Ajansı tarafından yapılan bu program, Türk Dünyasının gençleri arasında uzay farkındalığını artırmayı, bu alanda geleceğin liderlerini yetiştirmeyi ve katılımcılar arasındaki dostluğu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Sakarya Üniversitesi

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi

Ülke Araştırmacıları

**Emir
Yılmaz**

**Aslı Nur
Halil
&
Esmanur
Cömert**

**Erdem
Yılmaz**

**Muhammed
Çağrı
Turhan**

**Emir
Karakoç**

**Gizem Özen
&
Nurmukhammekhon
Rustamov**

**Merve
Boyun
&
Merve
Albayrak**

**Zişan
Demirkan**

Yararlanılan Kaynaklar:

- 525.az
- avim.ogr.tr
- edition.cnn.com
- hungarytoday.Hu
- miniszterelnok.Hu
- tr.euronews.com
- trthaber.com
- turkkon.org
- <https://24.kg/kyrgyzcha/>
- <https://24.kz/kz/zha-aly-tar>
- <https://egemen.kz/>
- <https://kg.akipress.org/>
- <https://haberkipris.com/>
- <https://en.apa.az/>
- <https://qazinform.com/>
- <https://turkmenportal.com>
- <https://tr.wikipedia.org/>
- <https://www.aa.com.tr/tr>
- <https://www.azattyk.org/news>
- <https://www.bbc.com/kyrgyz>
- <https://www.election.gov.kz/>
- <https://www.kibrispostasi.com/>
- <https://www.kibrisgazetesi.com/>
- <https://www.trtavaz.com.tr/canli-izle>
- <https://qha.com.tr/>
- <https://xabardor.uz/uz/>
- <https://tmrl.gov.tm/tk/news>
- <https://www.sondakika.com>
- <https://www.uzdaily.uz/en/>
- <https://istanbul.tmconsulate.gov.tm/tr/news>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar:

- <https://www.kazakistan.kz>
- <https://www.uzdaily.uz/ru>
- <https://www.yeniduzen.com>
- <https://www.ombudsman.gov.tr/>
- <https://www.kktcb.org/tr>
- <https://www.sozcu.com.tr/>
- <https://www.mfa.gov.tr/>
- <https://www.mynet.com/>
- <https://www.trthaber.com/>
- <https://www.atavatan-turkmenistan.az>
- <https://tdh.gov.tm/tk>
- <https://www.azathabar.com/z/2246>
- <https://www.trt.net.tr/turkmen/dunya>
- <https://www.voaturkce.com/>
- <https://www.turkmenhabar.com/>
- <https://jeyhun.news/>
- <https://www.mfa.gov.tm/tk/news>
- <https://caa.gov.tm/>
- <https://turkmenistan.gov.tm/tk>
- <https://www.sondakika.com/>
- <https://www.turkmenturkbank.com>
- <https://orient.tm/tm>
- <https://business.com.tm/tr/>
- <https://www.ntv.com.tr/>
- <https://www.washingtonpost.com/>
- <https://turkmentv.gov.tm/>
- <https://business.com.tm/>
- <https://metbugat.gov.tm/>
- <https://www.tv7israelnews.com/>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.